

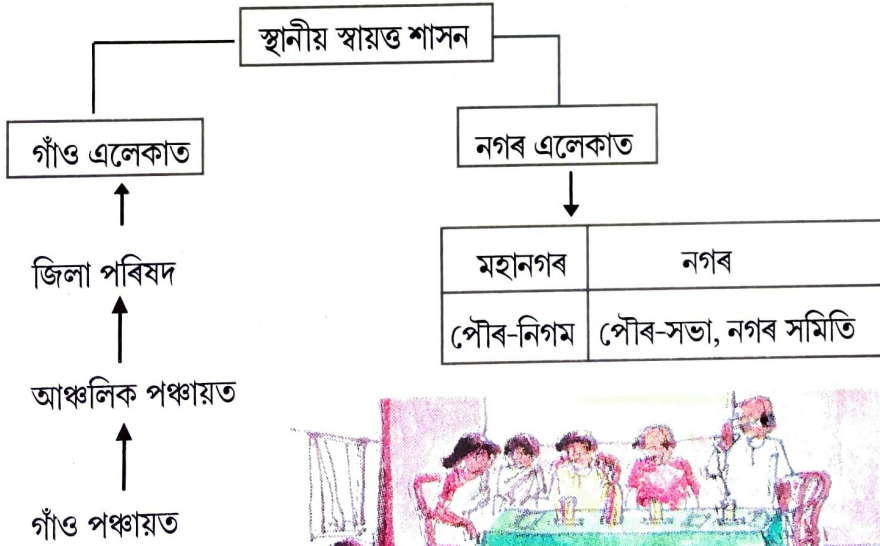
স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসন ব্যৱস্থা

মূল অৰ্থত

- স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসন ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে ধাৰণা পাব।
- গাঁও পঞ্চায়ত, আঞ্চলিক পঞ্চায়ত আৰু জিলা পৰিষদৰ গঠন প্ৰণালী আৰু কাম-কাজসমূহৰ বিষয়ে জানিব।
- নগৰ আৰু মহানগৰৰ স্থানীয় নিকায়সমূহৰ বিষয়ে অৱগত হ'ব।
- স্বায়ত্ত শাসিত পৰিষদসমূহৰ বিষয়ে জানিব।

তোমালোকে আগৰ পাঠত পাই আহিছা যে আমাৰ সমগ্ৰ দেশৰ শাসনৰ বাবে এখন কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ আৰু প্ৰত্যেক ৰাজ্যত একোখনকৈ ৰাজ্য চৰকাৰ আছে। ঠিক সেইদৰে আমাৰ গাঁও আৰু নগৰ অঞ্চলৰ বাবে স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসনৰ ব্যৱস্থা আছে।

এই স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসন ব্যৱস্থা প্ৰধানকৈ দুটা ভাগত ভগোৱা হৈছে — গাঁও এলেকাত আৰু নগৰ এলেকাত।

গাঁও পঞ্চায়ত :

গাঁৱৰ স্থানীয় সমস্যাসমূহ সমাধান কৰিবলৈ গঠন কৰা অনুষ্ঠানটি হ'ল গাঁও পঞ্চায়ত। এই গাঁও পঞ্চায়তসমূহৰ গঠন প্ৰক্ৰিয়াটো হ'ল —

- ১। একোখন গাঁও পঞ্চায়তত প্ৰায় ৬০০০-১০,০০০ জনসংখ্যা থাকে।

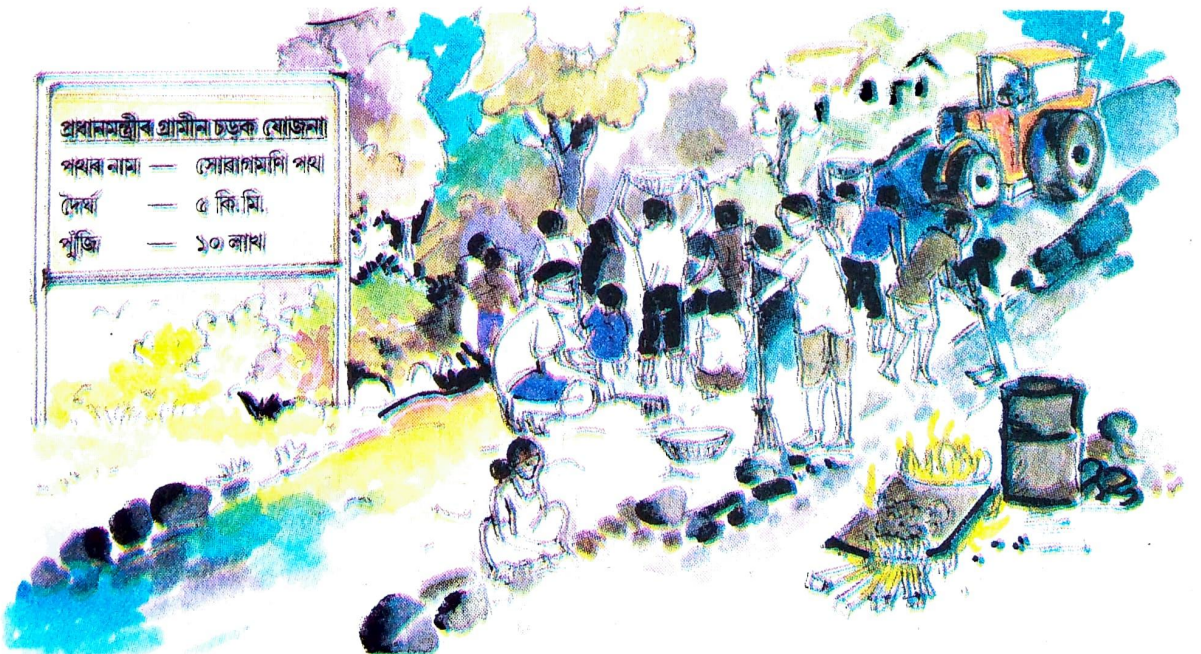
- ২। ১০ টা সমষ্টিক লৈ গাঁও পঞ্চায়ত একোখন গঠন কৰা হয়। ইয়াৰ বাবে ১০ জন সদস্যক নিৰ্বাচিত কৰা হয়।
- ৩। গাঁও পঞ্চায়তত এজন সভাপতি/ সভানেত্ৰী থাকে। তাৰোপৰি এজন উপ-সভাপতি/ উপ-সভানেত্ৰীও থাকে।
- ৪। গাঁও পঞ্চায়তত মহিলা, অনুসূচিত জাতি আৰু জনজাতিৰ বাবে আসন সংৰক্ষণৰ ব্যৱস্থা আছে।
- ৫। গাঁও পঞ্চায়তৰ প্ৰতিনিধিসকলক ৰাইজে ৫ বছৰৰ বাবে নিৰ্বাচিত কৰে।

জানি থওঁ আহা :

- প্ৰধানমন্ত্ৰী আবাস যোজনা, অনাময় আঁচনি, জব কাৰ্ড, এম. জি. এনৰেগা আদিৰ দৰে চৰকাৰৰ বিভিন্ন আঁচনিসমূহ গাঁও পঞ্চায়তৰ যোগেদি পৰিচালিত হয়।

এতিয়া গাঁও পঞ্চায়তসমূহে কেনেদৰে কাম কৰে তাকে জানিবৰ বাবে মুনমুনহঁতৰ সোৱাগমণি গাঁৱলৈ যাওঁ ব'লা। মুনমুনহঁতৰ গাঁওখন জোনবেলি গাঁও পঞ্চায়তৰ অন্তৰ্গত।

মুনমুনহঁতৰ সোৱাগমণি গাঁৱৰ বাট-পথৰ অৱস্থা অতি শোচনীয়। যি এটা কেঁচা পথ আছিল তাকো যোৱা বছৰ বানপানীয়ে কেইবা ঠাইতো ছিঙিলে। চাইকেল আৰু খোজকঢ়াৰ বাহিৰে যোগাযোগৰ কোনো ব্যৱস্থা নাই। খোৱাপানীৰ সুব্যৱস্থা নথকাৰ বাবে গাঁৱত দিনে দিনে গ্ৰহণী, টাইফয়েদ আৰু জন্টিছ ৰোগীৰ সংখ্যা বাঢ়িছে। গাঁৱৰ ৰাইজে নিৰ্বাচন কৰা সদস্যগৰাকী জোনবেলি গাঁও পঞ্চায়তৰ উপ-সভানেত্ৰী হ'ল। তেওঁক গাঁৱৰ ৰাইজে লগ ধৰি সমস্যাসমূহৰ কথা ক'লে। গাঁৱৰে মহেশ্বৰে ক'লে — “মহোদয়া! সমাধান হিচাপে এতিয়া কি কৰিব পৰা যায়?” গঞা ৰাইজৰ কথাখিনি শুনি উপ-সভানেত্ৰীয়ে পঞ্চায়তৰ ফালৰ পৰা সমাধানৰ ব্যৱস্থা কৰাৰ আশ্বাস দিলে। উপ-সভানেত্ৰীয়ে গাঁও পঞ্চায়তৰ সভাপতিক লগ ধৰি তেওঁৰ এলেকাৰ সমস্যাসমূহৰ বিষয়ে অৱগত কৰিলে। সমস্যাসমূহৰ বিষয়ে শুনি সভাপতিয়ো চিন্তিত হ'ল আৰু সভাপতিৰ নিৰ্দেশত গাঁওসভা আয়োজিত কৰা হ'ল আৰু গাঁৱৰ ৰাইজেও তালৈ দলে বলে আহি অংশগ্ৰহণ কৰিলে। সভাৰ সিদ্ধান্ত অনুযায়ী সোৱাগমণি গাঁৱৰ ৰাইজে ৰাস্তাৰ বাবে ১০ লাখ টকা, খোৱাপানীৰ বাবে ১০ টা দমকল, ৬০ বছৰৰ ওপৰৰ দুখীয়া লোকসকললৈ বৃদ্ধ পেঞ্চন, দুখীয়া খেতিয়কক বিনামূলীয়া উন্নতমানৰ শস্যৰ বীজৰ বাবে আবেদন জনালে। সেইমৰ্মে পঞ্চায়তৰ সাহায্যত পোৱা ধনেৰে সোৱাগমণি গাঁৱৰ ৰাইজে শ্ৰমদানেৰে গাঁৱৰ ৰাস্তাবোৰ মেৰামতি কৰি উলিয়ালে।

দলগত কাৰ্য :

গাঁওপঞ্চায়তে কি কি কাম কৰে তাৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰা।

আঞ্চলিক পঞ্চায়ত :

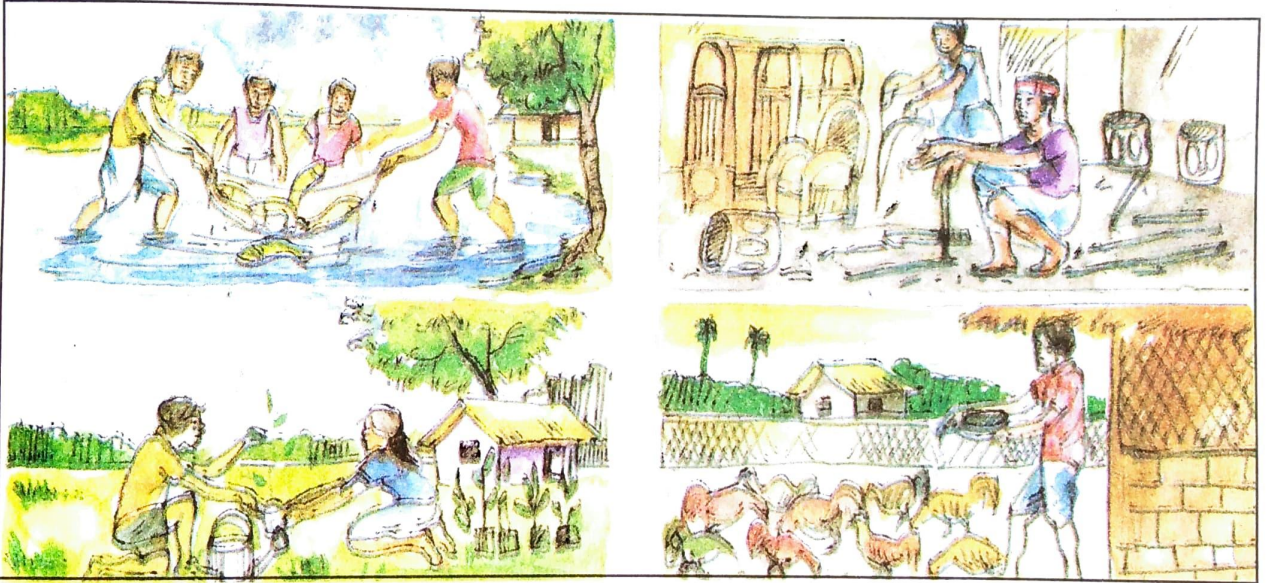
তোমালোকে ইতিমধ্যে সোৱাগমণি গাঁৱৰ উন্নয়নত জোনবেলি গাঁওপঞ্চায়তে কেনেকৈ সহায় আগবঢ়ালে জানি আহিছা। আমাৰ দেশত প্ৰশাসনৰ সুবিধাৰ কাৰণে প্ৰত্যেকখন জিলাকে কেইবাটাও খণ্ডত ভাগ কৰা হয়। ইয়াৰ প্ৰতিটো খণ্ডকে উন্নয়ন খণ্ড বোলে। প্ৰতিটো উন্নয়ন খণ্ডতে একোখন আঞ্চলিক পঞ্চায়ত গঠন কৰা হয়। আঞ্চলিক পঞ্চায়তখনৰ তলত কেইবাখনো গাঁও পঞ্চায়ত থাকে।

আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ গঠন প্ৰণালী :

প্ৰত্যেকখন গাঁও পঞ্চায়তৰ পৰা একোজনকৈ সদস্য নিৰ্বাচিত কৰি আঞ্চলিক পঞ্চায়তলৈ পঠায়। ইয়াৰ উপৰি গাঁও পঞ্চায়তৰ সভাপতি/ সভানেত্ৰী গৰাকী, বিধানসভাৰ বিধায়ক আৰু লোকসভাৰ সাংসদো আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ সদস্য হয়। আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কাৰ্যকাল পাঁচ বছৰ।

আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কাৰ্য্যবলী :

গাঁও পঞ্চায়তৰ দৰে আঞ্চলিক পঞ্চায়তেও নিজাববীয়াকৈ কিছুমান আঁচনি হাতত লয়, যেনে— ৰাজহুৱা পুথিভঁৰাল নিৰ্মাণ, ৰাস্তা-পদূলি নিৰ্মাণ, গ্ৰাম্য বাসভৱন নিৰ্মাণ, পৰিয়াল কল্যাণ, ভূমি সংৰক্ষণ, খোৱাপানী যোগান আদি। কিছুমান শিক্ষিত যুৱক-যুৱতীক স্বাৱলম্বী হ'বৰ বাবে আৰ্থিক অনুদানো আগবঢ়ায়। যেনে— বাঁহ-বেতৰ উদ্যোগ, মীন পালন, গো আৰু হাঁহ- কুকুৰা পালন, বৃক্ষৰোপণ, ইত্যাদি।

জিলা পৰিষদ :

তোমালোকে ইতিমধ্যে গাঁও পঞ্চায়ত আৰু আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কথা জানিব পাৰিলা। এই ব্যৱস্থাৰ আটাইতকৈ উচ্চ পৰ্যায়ত জিলা পৰিষদ থাকে। প্ৰতিখন জিলাতে একোখনকৈ জিলা পৰিষদ আছে।

গঠন প্ৰণালী :

জিলা পৰিষদৰ সমষ্টিসমূহ জনসংখ্যাৰ ভিত্তিত ভাগ কৰা হয়। এটা সমষ্টিত প্ৰায় ৪০ হাজাৰ জনসংখ্যা থাকে। প্ৰতিটো সমষ্টিৰ জনসাধাৰণে ভোটদান কৰি সদস্যসকলক নিৰ্বাচন কৰি জিলা পৰিষদলৈ পঠায়। আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ সভাপতিসকল জিলা পৰিষদৰ সদস্য হয়। জিলাখনত থকা সাংসদ আৰু বিধায়কসকলো জিলা পৰিষদৰ সদস্য হয়। জিলা পৰিষদৰো কাৰ্যকাল পাঁচ বছৰ।

জিলা পৰিষদৰ কাৰ্যাবলী :

ইতিমধ্যে তোমালোকে পাই আহিছা গাঁও পঞ্চায়ত আৰু আঞ্চলিক পঞ্চায়তে বহুতো জনহিতকৰ কাম কৰে। জিলা পৰিষদে জিলাখনৰ সামূহিক উন্নতিৰ কাৰণে প্ৰায় ২০টা ভাগত কামসমূহ ভাগ কৰি লৈছে। তলত তাৰে কেইটামান গুৰুত্বপূৰ্ণ বিষয় উল্লেখ কৰা হ'ল —

- ☆ জিলা পৰিষদে গাঁও পঞ্চায়ত আৰু আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কাম-কাজবোৰ পৰ্যবেক্ষণ কৰে আৰু সমন্বয় স্থাপন কৰে।
- ☆ গাঁও পঞ্চায়ত আৰু আঞ্চলিক পঞ্চায়তলৈ অনুদান আগবঢ়োৱা আঁচনি প্ৰস্তুত আৰু কাৰ্যকৰী কৰে।
- ☆ আশ্ৰম, ছাত্ৰাবাস, শিক্ষানুষ্ঠান, সমবায় সমিতি, সাংস্কৃতিক বিকাশ কেন্দ্ৰ, হাট-বজাৰ আদি প্ৰতিষ্ঠা কৰিব পাৰে।
- ☆ জলপথত নাও, ফেৰী আদিৰ ব্যৱস্থা কৰে।

জানি থওঁ আহা—

১৯৯৪ চনৰ পঞ্চায়ত আইন অনুসৰি অসমত তিনি তৰপীয়া পঞ্চায়ত ব্যৱস্থাৰ সূচনা কৰা হয়।

নগৰৰ স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসন ব্যৱস্থা :

তোমালোকে গাঁৱৰ স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসন ব্যৱস্থাৰ বিষয়ে জানিলা। এতিয়া নগৰবোৰত থকা স্বায়ত্ত শাসন ব্যৱস্থাৰ বিষয়েও জানো আহঁ।

এখন নগৰ গাঁৱতকৈ যথেষ্ট ডাঙৰ আৰু ইয়াৰ জনসংখ্যা বহুত বেছি। ঠিক তেনেকৈ নগৰতকৈ মহানগৰ বহুত ডাঙৰ। মহানগৰত ডাঙৰ ডাঙৰ ঘৰ আৰু ৰাস্তা-ঘাট, অসংখ্য গাড়ী, বৃহৎ দোকান-বজাৰ, বিজুলি বাতি, চিকিৎসালয়, পুথিভঁৰাল, খেলপথাৰ, উদ্যান, ট্ৰেফিক সুৰক্ষাৰ ব্যৱস্থা আদি আছে।

মহানগৰৰ কামবোৰ পৌৰনিগম আৰু বাকী নগৰ অঞ্চলৰ কামবোৰ পৌৰসভা, নগৰ সমিতিৰ দৰে স্থানীয় স্বায়ত্ত শাসনে কৰে। গুৱাহাটীৰ জনসংখ্যা ১৫ লাখতকৈও অধিক। সেইকাৰণে গুৱাহাটীক মহানগৰ বোলে। অসমৰ একমাত্ৰ গুৱাহাটীতহে পৌৰনিগম আছে। বাকী নগৰসমূহত পৌৰসভা, নগৰ সমিতিসমূহ আছে।

নিগমৰ কাম-কাজ :

গুৱাহাটী পৌৰনিগমে মহানগৰৰ বাবে কৰা কেইটামান কামৰ তালিকা তলত দিয়া হ'ল—

- নগৰখনৰ নলা-নৰ্দমা, দলং, ৰাজহুৱা প্ৰশাৰাগাৰ, শৌচাগাৰ, ৰাস্তা-ঘাট আদি নিৰ্মাণ আৰু মেৰামতি কৰা।

- ৰাস্তা-ঘাটৰ নামকৰণ, বিজুলীবাতিৰ যোগান, হাট-বজাৰ নিৰ্মাণ আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়া।
- গাড়ী-মটৰ, মটৰ চাইকেল, অটো ৰিক্সা আদি ৰখা ঠাইৰ ব্যৱস্থা কৰা।
- নগৰৰ বাহিৰে-ভিতৰে শ্মশান, কবৰস্থানৰ নিৰ্মাণ আৰু মেৰামতি কৰা।
- কচাইখানা স্থাপন আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়া।
- অগ্নি নিৰ্বাপন ব্যৱস্থা, ৰাজহুৱা পুথিভঁৰাল, কলা-সংস্কৃতি কেন্দ্ৰ স্থাপন কৰা।
- অনাথ শিশুসকলৰ আশ্ৰয়ালয় স্থাপন আৰু ৰক্ষণাবেক্ষণ দিয়া।

পৌৰনিগমে উক্ত কামবোৰৰ উপৰি আৰু বহুতো জন-হিতকৰ কাম কৰে। পৌৰনিগমৰ দৰে পৌৰসভা আৰু নগৰ সমিতিয়ে নিজৰ নিজৰ এলেকাৰ উন্নয়নৰ কাম-কাজসমূহ কাৰ্য্যকৰী কৰে।

স্বায়ত্ত্ব শাসিত পৰিষদ :

অসম এনে এখন বৈচিত্ৰ্যপূৰ্ণ ৰাজ্য য'ত নানা জাতি আৰু জনজাতিৰ লোকে পাহাৰ-ভৈয়াম সকলোতে বস-বাস কৰি আহিছে। প্ৰত্যেক জাতি-জনজাতিৰ নিজা নিজা ভাষা, কৃষ্টি, সংস্কৃতি, ৰীতি-নীতি আৰু পৰম্পৰা আছে। এইবোৰৰ ৰক্ষণাবেক্ষণ আৰু উন্নতিৰ কাৰণে আমাৰ সংবিধানে বিশেষ সুবিধা প্ৰদান কৰিছে। সেইমতে পাহাৰীয়া কাৰ্বি আংলং আৰু উত্তৰ কাছাৰ (নতুন নামাকৰণ ডিমা হাছাও) জিলাত পঞ্চায়ত ব্যৱস্থাৰ সলনি স্বায়ত্ত্ব শাসিত জিলা পৰিষদ আছে আৰু ভৈয়ামৰ বড়ো জনজাতি অধ্যুষিত এলেকাসমূহত বড়োলেণ্ড টেৰিটৰিয়েল কাউন্সিল (বি.টি.চি) গঠন কৰা হৈছে। কোক্‌ৰাঝাৰ, চিৰাং, বাক্সা আৰু ওদালগুৰি জিলাক লৈ বি.টি.চি গঠিত। তদুপৰি ভৈয়ামৰ মিচিং, ৰাভা, দেউৰী, তিৱা আদি জনজাতিসকলৰ বাবে সুকীয়া স্বায়ত্ত্ব শাসিত পৰিষদ আছে।

জানি থওঁ আহা
২০০৩ চনৰ ফেব্ৰুৱাৰী মাহত কেন্দ্ৰীয় চৰকাৰ, অসম চৰকাৰ আৰু বড়ো সংগঠনৰ নেতৃবৃন্দৰ মাজত হোৱা বুজাবুজি আৰু চুক্তিৰ আধাৰত বড়োলেণ্ড টেৰিটৰিয়েল কাউন্সিল গঠনৰ সিদ্ধান্ত লোৱা হয়।

মনত ৰাখিবলগীয়া কথা :

- গাঁৱৰ স্থানীয় সমস্যাসমূহ সমাধান কৰিবলৈ গঠন কৰা অনুষ্ঠানটিয়ে হ'ল গাঁও পঞ্চায়ত।
- গাঁও স্তৰত গাঁও পঞ্চায়ত, উন্নয়ন খণ্ড স্তৰত একোখনকৈ আঞ্চলিক পঞ্চায়ত আৰু জিলা স্তৰত জিলা পৰিষদ থাকে। এইদৰে আমাৰ ৰাজ্যত তিনি তৰপীয়া পঞ্চায়ত ব্যৱস্থা কৰা হৈছে।
- একোখন গাঁও পঞ্চায়তত সাধাৰণতে প্ৰায় ৬০০০-১০,০০০ জনসংখ্যা থাকে।
- মহানগৰৰ বাবে পৌৰনিগম আৰু নগৰ অঞ্চলৰ বাবে পৌৰসভা আৰু নগৰ সমিতিয়ে নিজ নিজ এলেকাৰ উন্নয়নমূলক কাম-কাজসমূহ কৰে।
- কাৰ্বি আংলং জিলা আৰু উত্তৰ কাছাৰ (ডিমা হাছাও) জিলাত পঞ্চায়তৰ সলনি স্বায়ত্ত্ব শাসিত জিলা পৰিষদ আছে।

- বড়োলেণ্ড টেৰিটৰিয়েল কাউন্সিল বা বি.টি.চি. এটি ভৈয়ামৰ বড়ো জনজাতিসকলৰ স্বায়ত্ত শাসিত অনুষ্ঠান।
- ভৈয়ামৰ মিচিং, ৰাভা, দেউৰী, তিৱা আদি জনজাতিসকলৰ বাবে সুকীয়া স্বায়ত্ত শাসিত পৰিষদ আছে।

অনুশীলনী :

১। উত্তৰ দিয়া—

- (ক) গাঁও অঞ্চলৰ স্থানীয় শাসন ব্যৱস্থা কেইটা আৰু কি কি?
- (খ) গাঁও পঞ্চায়তৰ সদস্যৰ সংখ্যা কিমান?
- (গ) কোন চনত অসমত তিনি তৰপীয়া পঞ্চায়ত ব্যৱস্থাৰ সূচনা হৈছে?
- (ঘ) আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কাৰ্যকাল কেইবছৰ?
- (ঙ) জিলা পৰিষদৰ সমষ্টিসমূহ কিমান জনসংখ্যাৰ ভিত্তিত নিৰ্দ্ধাৰণ কৰা হয়?

২। শুদ্ধ উত্তৰটো বাছি উলিওৱা—

- (ক) জিলা পৰিষদৰ কাৰ্যকাল (২/ ৩/ ৫) বছৰ।
- (খ) গাঁও পঞ্চায়তত অনুসূচিত জাতি, জনজাতি আৰু মহিলাৰ বাবে সংৰক্ষিত আসনৰ ব্যৱস্থা আছে/ নাই।
- (গ) অসমত স্বায়ত্ত শাসিত জিলা পৰিষদ (২/৩/৪) খন।
- (ঘ) আঞ্চলিক পঞ্চায়ত (নগৰ সমিতি/ গাঁও পঞ্চায়ত / জিলা পৰিষদৰ) সদস্যৰে গঠিত।
- (ঙ) অসমত পৌৰ নিগম ১/ ২/ ৩ খন আছে।

৩। খালী ঠাই পূৰ কৰা—

- (ক) বড়োলেণ্ড টেৰিটৰিয়েল _____ এখন স্বায়ত্ত শাসিত পৰিষদ।
- (খ) জিলা পৰিষদৰ এটা সমষ্টিত প্ৰায় _____ জনসংখ্যা থাকে।
- (গ) বি.টি.চি. _____ খন জিলাক লৈ গঠন কৰা হৈছে।

৪। (ক) স্বায়ত্ত শাসিত জিলা পৰিষদ গঠনৰ উদ্দেশ্যৰ বিষয়ে চমুকৈ লিখা।

- (খ) ভৈয়ামৰ যিকোনো দুখন স্বায়ত্ত শাসিত পৰিষদৰ নাম লিখা।

৫। জিলা পৰিষদৰ কাৰ্য্যৱলী লিখা।

৬। দলগত কাৰ্য :

আঞ্চলিক পঞ্চায়তৰ কামৰ এখন তালিকা প্ৰস্তুত কৰা।